

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2023.03.080>

УДК 657.631:334.02

Н.М. ХОРУНЖАК, д-р екон. наук, проф., професор кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

 orcid.org/0000-0001-7434-5456

Т.Р. ПОРТОВАРАС, канд. екон. наук, докторант кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

 orcid.org/0000-0002-2939-5101

І.Р. ЛУКАНОВСЬКА, канд. екон. наук, докторант кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

 orcid.org/0000-0001-5591-6487

СИНЕРГІЗМ ІНФОРМАЦІЇ АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ ДЛЯ ЯКІСНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: аналіз, управління, інформаційні дані, інформаційна потреба, інформаційне забезпечення, програмний продукт, захист інформації.

Стаття висвітлює актуальні проблеми формування інформації для управління діяльністю суб'єкта господарювання в розрізі ідентифікованих авторами основних елементів і з урахуванням взаємозв'язку між ними. Запропоновано етапи аналізу й оцінювання якості продуктової інформації (з обґрунтуванням доцільних коефіцієнтів), визначено їхні зміст і джерела. Доведено потребу в комплексному поєднанні аналізу, контролю та аудиту й використання для їх проведення сучасних ІТ з метою досягнення позитивного синергетичного ефекту в управлінні та забезпеченні результативності діяльності суб'єкта господарювання.

Вступ. Умовою ефективного аналітичного оцінювання управлінської діяльності суб'єкта господарювання є наявна інформаційна база, яка відображає економічну ситуацію такого суб'єкта. Систематизовані інформаційні дані дають змогу здійснити аналітичне оцінювання, забезпечити якісний процес управління, визначити напрями розвитку у довгостроковій перспективі. Тобто інформаційне забезпечення є основою успішного функціонування суб'єкта господарювання. Слід зазначити, що ефективність і результативність роботи прямо пропорційно залежать від якості інформації, яку доводять до відома

Цитування: Хорунжак Н.М., Портоварас Т.Р., Лукановська І.Р. Синергізм інформації аналізу, контролю та аудиту для якісного управління діяльністю суб'єкта господарювання. *Економіка та право*. 2023. № 3. С. 80–90. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2023.03.080>

керівників і працівників суб'єкта господарювання.

Використання правдивої, повної та адекватної інформації щодо реального фінансового становища суб'єкта господарювання допомагає швидко і якісно реагувати на зовнішні виклики й внутрішні кризові ситуації. Важлива роль у цьому належить процесу формування інформаційної бази, яка є основою для аналізування та ухвалення управлінських рішень. Отже якісна інформаційна база є об'єктивним чинником і потребою ефективного управління, а тому має формуватись постійно і повною мірою відображати відомості не тільки про фінансовий стан суб'єкта господарювання, а й іншу необхідну управлінську інформацію. Це створить підстави для оперативного реагування на негативні впливи і розроблення управлінських рішень щодо забезпечення раціональної діяльності та розвитку суб'єкта господарювання у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження управлінської діяльності суб'єкта господарювання засвідчує, що важливим її елементом є інформаційно-аналітичне забезпечення. Більшість науковців ідентифікують його як систематизацію даних про результати роботи суб'єкта господарювання. Однак є й інші позиції. Науковці Є. Масленников, О. Побережець [1, с. 37] вважають, що інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління діяльністю підприємств становить систему відбору та систематизації інформації щодо рівня управління і розроблення заходів з його покращення. І. Лазаришина, О. Оренчин [2] доводять, що інформаційно-аналітичне забезпечення має відображати реальний фінансово-господарський стан діяльності підприємства і враховувати можливість впливу зовнішніх викликів.

О. Вакун розглядає інформаційне забезпечення як складову інформаційної системи управління підприємством [3], виділяючи три характерні риси інформаційного забезпечення, а саме, що воно є: інформаційним продуктом, на основі якого ухвалюються управлінські рішення; функціональним механізмом для збору та опрацювання великої кількості інформації з метою надання користувачам відповідно до їх запиту; інформаційним продуктом, який визначає функціонування підсистеми інформаційного забезпечення. С. Бегун розглядає

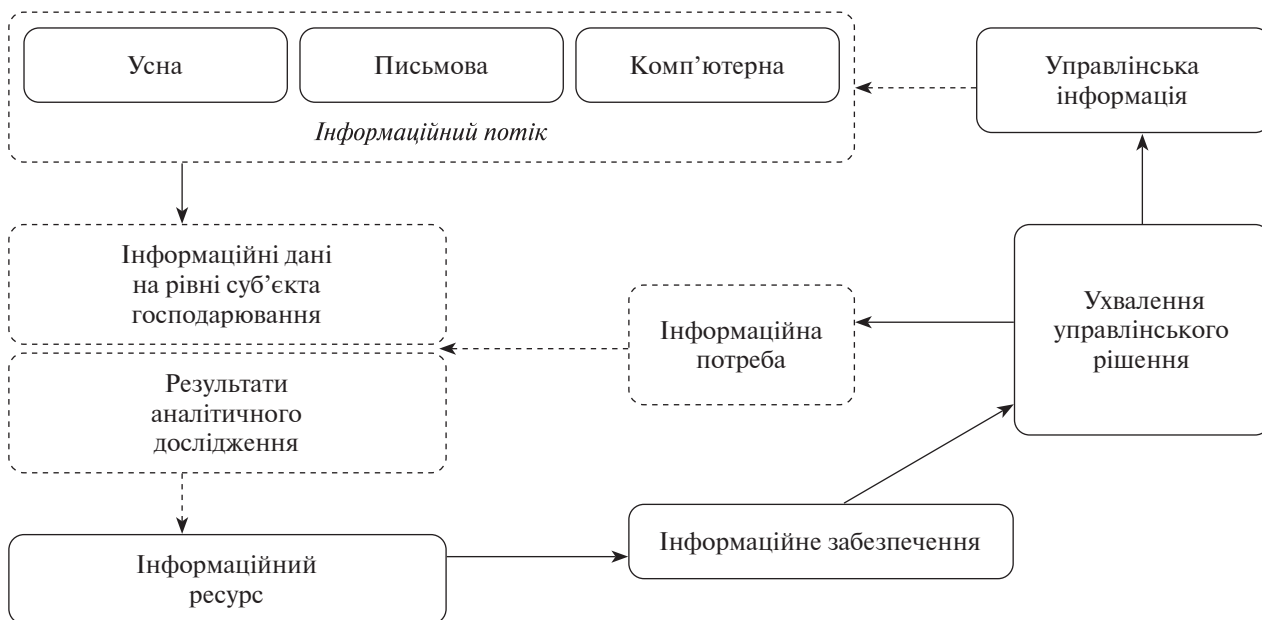
інформаційне забезпечення як процес управління прозорими організаційними, технологічними та технічними заходами. Вони забезпечують інформаційні зв'язки у процесі управління системою з оптимізації масиву баз даних і знань [4, с. 109].

В. Тертичка виокремлює поняття інформаційно-аналітичних технологій, які задіяні у процесі управління, та визначає їх як сукупність процесів, спрямованих на ідентифікацію і ухвалення управлінських рішень за різними варіантами розвитку подій [5]. Водночас основними завданнями є формування інформаційної бази про внутрішній і зовнішній стан середовища, порядок проведення розрахунків економічних показників, діагностика економічного становища суб'єкта господарювання та визначення ефективності обрання управлінських рішень.

Також важливим завданням є безпека інформації, яку збирає та опрацьовує у процесі господарської діяльності суб'єкт господарювання. С. Ілляшенко та Н. Реверчук [6, 7] у дослідженні щодо інформаційної безпеки пропонують виділяти такі показники: продуктивність інформації, коефіцієнт захищеності інформації та коефіцієнт інформаційної озброєності. Ці параметри оцінювання рівня захисту інформації є достатніми та повинні забезпечити оперативність у процесі обрання управлінських рішень у критичній ситуації.

Така позиція цілком виправдана у зв'язку зі швидким розвитком технічних інновацій та їхнім активним використанням не лише під час формування інформаційного забезпечення управління, а й реалізацією самих управлінських рішень і завдань. Поняття ІТ усе глибше проникає в економічну діяльність і створює перспективні напрями її розвитку. Одночасно посилюється потреба в дослідженні специфіки інформаційних даних і їх формування з допомогою сучасних програмних продуктів. Також потреба виникає у їх надійному збереженні та захисті від несанкціонованого доступу. Тому в сучасних дослідженнях цей напрям набуває все більшої популярності й актуальності. Вважаємо, що попри значний інтерес до його розвитку з боку науковців, особливо в галузі технічних наук, з погляду економістів і обліковців це питання досліджене недостатньо.

Виконаний аналіз відповідних доступних наукових джерел дає підстави стверджувати,

Рис. 1. Взаємозв'язок інформаційного ресурсу та управлінської інформації
 Джерело: авторське узагальнення.

що питання якості інформації, яка забезпечується інформаційними системами, в процесі діяльності та аналізу залишається відкритим та потребує додаткового дослідження. У комплексі перший етап такого дослідження лежить у площині ідентифікації значення, взаємозв'язків, напрямів руху, формування та використання цієї інформації для обрання рішень, а також для здійснення інших управлінських завдань, наприклад, контролю та аудиту.

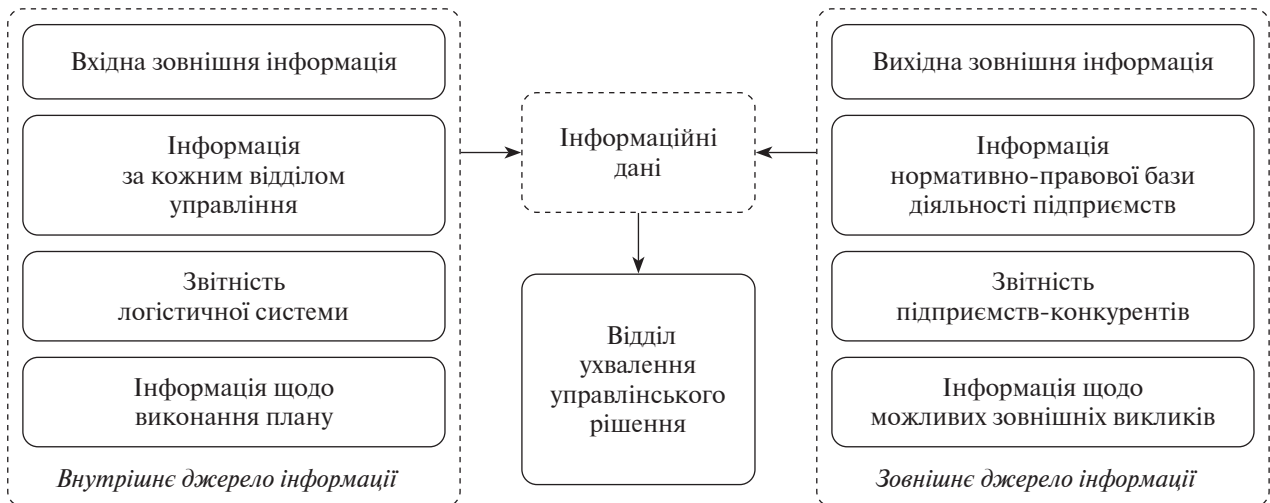
Мета статті полягає у дослідженні ролі інформації під час ухвалення управлінських рішень та ідентифікації її основних елементів у процесі формування.

Результати дослідження. Інформація є основним стимулятором розвитку суб'єкта господарювання, який пов'язаний і часто сам викликає зміни як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі його функціонування. Відповідно до інформації, яка надходить до керівництва суб'єкта господарювання, відбуваються зміни у його фінансово-господарській діяльності. У процесі оновлення інформації трансформується й економічна ситуація на підприємстві, що укладає нову систему показників для потреб різних рівнів управління суб'єктом господарювання (рис. 1). Важливим елементом представленої схеми є ухвалення управлінського рішення, спрямованого на діяльність суб'єкта господарювання, а також у випадку

потреби у зміні вихідних показників, необхідних для удосконалення управління.

Представлений взаємозв'язок інформаційного ресурсу з управлінською інформацією свідчить, що вона відіграє центральне і ключове місце в обранні управлінських рішень. У такому разі роль інформації зростає разом із розвитком наукових досягнень у галузі, розвитком ІТ, змінами соціально-економічного середовища та потребами споживачів. Тому доречно її розглядати як сукупність економічних даних, документів тощо, які накопичуються протягом певного періоду, та вважати інформаційним ресурсом. Цей ресурс, який був вироблений у певний момент часу та використаний для управління, надалі може і не бути використаним. Але є велика ймовірність того, що він перетворюється у потенційну інформацію, яку в разі потреби завжди можна використати з метою виконання інформаційно-аналітичної роботи.

Відповідно до інформаційного ресурсу, який є достатньо об'ємним і охоплює різні види інформації, завжди можна вибрати інформаційні дані, зокрема на рівні суб'єкта господарювання, які були узагальнені на підставі внутрішніх і зовнішніх джерел. Вони можуть являти собою систематизовані економічні показники діяльності та враховувати ймовірні чинники впливу на фінансово-господарський стан підприємства. Важливим у процесі формування інформації

Рис. 2. Процес формування інформаційних даних на рівні суб'єкта господарювання
Джерело: авторське узагальнення.

ційних даних є включення економічних показників як внутрішнього, так і зовнішнього середовища, які забезпечать можливість комплексно проаналізувати стан підприємства в реальному часі із урахуванням можливих викликів (рис. 2).

Водночас слід зауважити, що процес збирання інформації є досить трудомістким і потребує багато часу й трудових ресурсів, що призводить до несвоєчасного реагування керівництва на кризову ситуацію. Важливим в цьому є порядок формування інформаційних даних і лояльність усіх рівнів управління щодо їх надання.

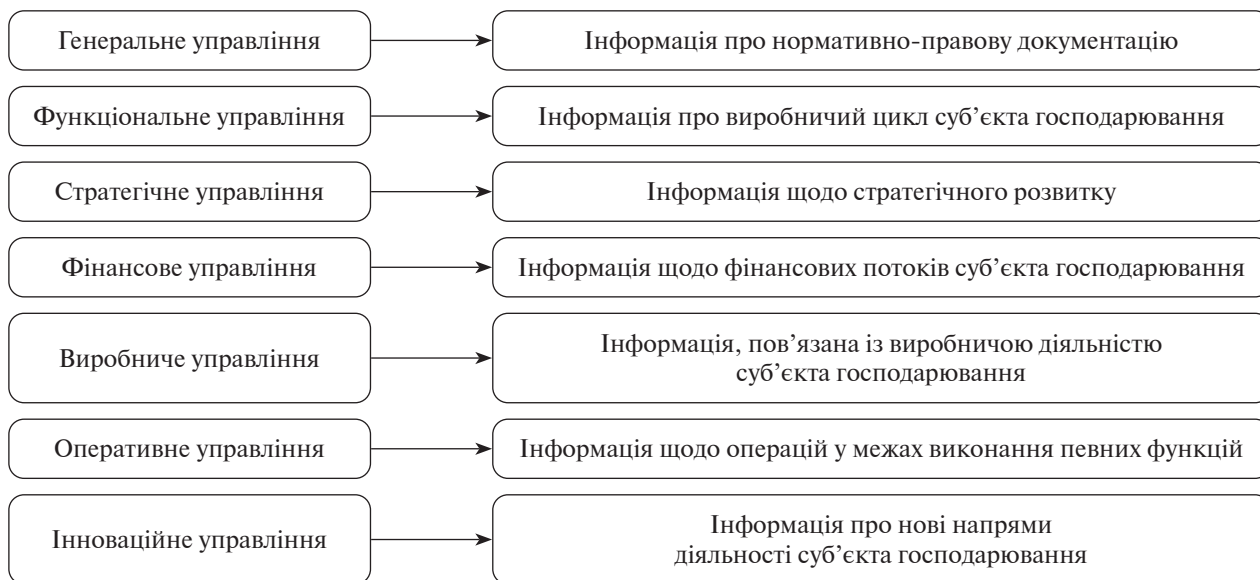
На рис. 2 представлено схему опрацювання інформаційного ресурсу з метою виокремлення інформаційних даних для ухвалення управлінського рішення керівництвом підприємства. Слід зазначити, що у разі надходження усної інформації виникає потреба у її реєстрації відповідним чином, що забезпечить можливість її використання в майбутньому. Така процедура документування інформації має включатись в базу даних для формування відповідних звітів із урахуванням наслідків впливу на управлінську діяльність.

Відповідно до потреб споживачів у процесі діяльності суб'єкта господарювання постійно відбувається удосконалення інформаційного забезпечення. У найзагальнішому вигляді воно охоплює систему даних, які всебічно характеризують стан суб'єкта господарювання [9–11]. Основними моментами, на які слід звертати увагу у процесі удосконалення інформаційного

забезпечення, щоб цей процес був ефективним і результативним, є:

- 1) економія витрат, наприклад, пов'язаних із логістикою у процесі переміщення документів;
- 2) зменшення величини грошових витрат на заробітну плату;
- 3) економія витрат на процес оформлення договорів між контрагентами та замовниками;
- 4) зменшення величини витрат на процес перерозподілу сировини;
- 5) покращення якості інформації щодо показників діяльності суб'єкта господарювання;
- 6) покращення рівня обслуговування та продуктивності роботи працівників;
- 7) відкриття можливостей щодо нових напрямів розвитку, тобто впровадження нових виробничих потужностей;
- 8) зменшення величини неоплачених платежів суб'єкта господарювання;
- 9) здійснення повної автоматизації та використання програмних продуктів у діяльності суб'єкта господарювання, що допоможе швидко аналізувати інформацію та обирати управлінські рішення.

Резюмуючи, зауважимо, що інформаційне забезпечення — це основна складова, яка дає змогу ухвалювати та контролювати реалізацію управлінських рішень. Важливою вимогою під час формування інформаційного забезпечення є комплексний збір даних відповідно до визначеного керівництвом чи користувачем завдання. Переважно це дані, які допомагають якісно оцінити завдання, поставлені перед колекти-

Рис. 3. Використання інформації відповідно до видів управління на підприємстві
Джерело: авторське узагальнення.

вом суб'єкта господарювання, визначити можливості подолання негативних впливів на їх виконання та на управлінську діяльність суб'єкта господарювання. Будова цих даних досить неоднорідна, тому у процесі вирішення певного управлінського завдання керівництву необхідно забезпечити групування інформації відповідно до запитів. У такому разі з'являється поняття інформаційної потреби, яка передбачає формування інформації з урахуванням управлінського завдання. Тобто відповідно до інформаційної потреби користувача, формується управлінська інформація, яка за результатами аналізу та дослідження дасть змогу ухвалити найефективніші напрями розвитку. Управлінська інформація має різний характер, а відповідно до потреб її можна розмежувати за такими напрямками: генеральна, функціональна, стратегічна, фінансова, виробнича, оперативна та інноваційна (рис. 3).

Варто зауважити, що у процесі функціонування кожного виду управління формується відповідна інформація, яка визначає систему управлінських рішень щодо розвитку суб'єкта господарювання у довгостроковій перспективі. За кожним видом управління збирається інформація відповідно до його потреб та завдань, що ставиться керівництвом. З метою вирішення завдань діяльності суб'єкта господарювання окремо для кожного напрямку ставляться завдання аналізу, які потім дають можливість реалізувати комплексну аналітичну

оцінку та за її результатами визначити напрям подальшого розвитку підприємства. У процесі такого дослідження визначаються сильні та слабкі сторони діяльності суб'єкта господарювання та формулюється потенціал для досягнення цілей його діяльності у довгостроковій перспективі.

Отримана інформація у процесі аналітичної роботи повинна бути повною, правдивою та відображати дані, які цікавлять зовнішніх та внутрішніх користувачів. Так, якість надання аналітичної інформації суттєво залежить від процесу підготовки та контролю даних, які будуть опрацьовані відповідними фахівцями [2, 6, 7, 9, 11]. Отже, основними елементами забезпечення якості аналітичної інформації є:

- 1) етапи аналізування інформації відповідно до поставленого завдання;
- 2) контроль за оцінюванням аналітичної інформації.

Перший етап підготовки інформації з метою виконання аналітичної роботи передбачає збір необхідних інформаційних ресурсів відповідно до потреби користувачів. Фахівці опрацьовують дані щодо певного періоду функціонування підприємства, наприклад, протягом декількох років, що допомагає встановити економічні закономірності та взаємозв'язок економічних показників. У процесі цієї роботи має бути досліджено нормативно-правове забезпечення суб'єкта господарювання та сформовані висновки щодо дієвості та результативності доку-

ментів у діяльності підприємства. Особливу увагу варто зосереджувати на управлінській звітності, а також виконати моніторинг фінансової, статистичної та податкової (а в останні роки і управлінської) звітності з метою детального аналізу результатів діяльності. Зрозуміло, що основним елементом дослідження є виробнича діяльність суб'єкта господарювання, оскільки від якості виконаної роботи залежить величина прибутку. Тому інформаційний ресурс виробничої діяльності повинен бути максимально деталізований та описаний, що допоможе якісно та ефективно виконати аналітичне оцінювання. Слід зазначити, що сучасні підприємства часто використовують програмні продукти, щоб зекономити час у процесі збору інформації. Проте програмні продукти виконують тільки роль збирача інформації, оскільки в них немає розроблених функцій для обрання логічних та адекватних рішень.

Другий етап передбачає проведення контролю процесу формування та способів аналізу інформації. Він, на перший погляд, видається не складним, проте насправді це не так. З метою недопущення неточностей під час аналізування діяльності суб'єкта господарювання застосовують внутрішній контроль, контроль з боку певних органів і незалежний аудит. Важливим у процесі ухвалення управлінських рішень є процес контролю, який передбачає перевірку економічних показників на їхню правдивість. У такому разі можна виділити три види контролю: попередній, поточний і завершальний. Суть попереднього полягає у перевірці управлінських рішень щодо адекватності та результативності у процесі їх обрання до виконання у фінансово-господарській діяльності суб'єкта господарювання. Поточний управлінський контроль передбачає виявлення відхилень від визначених планових показників упродовж виконання певного управлінського рішення. Метою завершального контролю є встановлення величин відхилення виконаної роботи порівняно з плановою та формування системи заходів щодо усунення (запобігання) негативних наслідків [11—13].

Основним чинником підвищення ефективності формування інформаційних ресурсів є автоматизація усіх процесів фінансово-господарської системи діяльності суб'єкта господарювання. Тобто необхідно реконструювати формування інформаційної бази із викори-

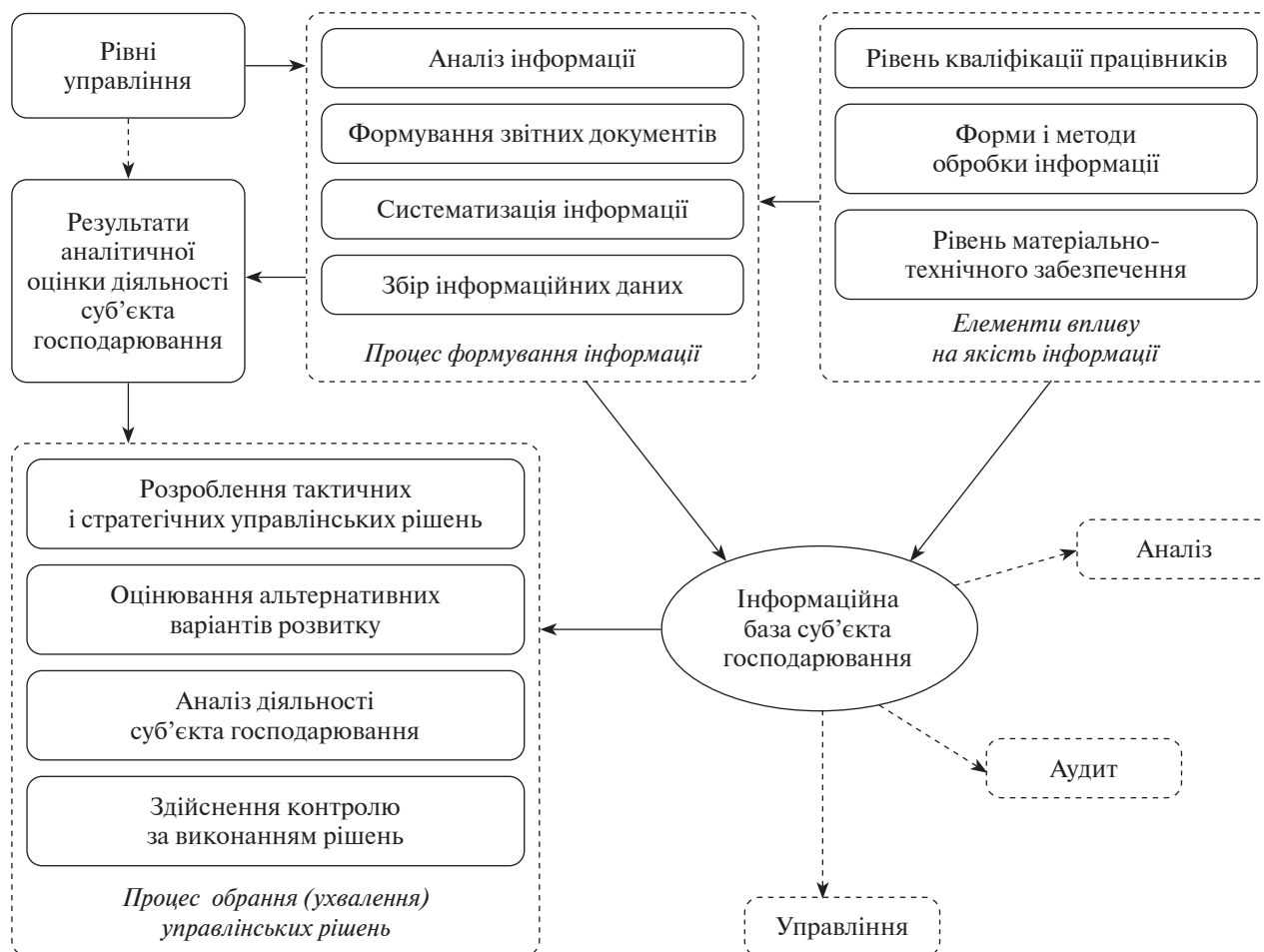
станням новітніх інформаційних технологій і програмного забезпечення.

Попри всі переваги, які загалом досить детально ідентифіковані в сучасних наукових дослідженнях, присвячених ІТ, на наш погляд, у цьому напрямі необхідно звертати увагу на матеріально-технічне забезпечення, способи збирання і зберігання інформації та рівень кваліфікації персоналу (рис. 4).

Також слід зазначити, що обліково-аналітична система, яка функціонує у суб'єкта господарювання, є основою здійснення аналізу, контролю та аудиту його діяльності, що забезпечує в подальшому ухвалення ефективних управлінських рішень у коротко- та довгостроковій перспективі. Тобто облікове забезпечення, яке формується на основі генеральної, функціональної, стратегічної, фінансової, виробничої, оперативної та інноваційної інформації — базові дані для процесу аналізування та аудиту. Водночас основним завданням аналізу є дослідження динаміки і структури економічних показників, визначення впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на результати діяльності суб'єкта господарювання. А завданням управління — формування на підставі отриманих результатів напрямів розвитку у довгостроковій перспективі. Також аудит є елементом контролю за виконанням управлінських рішень, який уможливує удосконалення процесів, що відбуваються, та забезпечує кращу ефективність реалізації управлінських процесів.

Інформаційне забезпечення є важливим елементом механізму управління діяльністю суб'єкта господарювання, від його якості залежить ухвалення ефективних рішень щодо подальшого розвитку. Зі свого боку інформаційна потреба повинна бути чітко окреслена з метою збирання інформаційного ресурсу відповідно до поставленого завдання. Слід зазначити, що за допомогою інформаційної бази суб'єкта господарювання керівництво та користувачі (залежно від їхніх потреб) можуть проводити якісний аналіз та аудит. А отримані результати слугуватимуть основою для обрання управлінських рішень. Аудит стане тоді атрибутом контролю не лише за діяльністю суб'єкта господарювання, а й за якістю виконання управлінських рішень.

Ураховуючи викладене вище зазначимо, що інформація, отримана із використанням ІТ,

Рис. 4. Формування інформаційної бази суб'єкта господарювання та напрями її використання
Джерело: авторське узагальнення.

є найшвидшою, за її результатами управлінські рішення ухвалюються оперативніше. Тому впровадження інформаційних технологій у практичну діяльність суб'єкта господарювання є досить актуальним. Автоматизація управлінських процесів робить аналізування швидким і доступним у будь-який момент часу для його користувачів [14, 15]. Суб'єкти господарювання досить активно впроваджують програмні продукти у поточну господарську діяльність, що допомагає їм швидко реагувати на виклики як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. У такий спосіб досягається удосконалення практично усіх процесів та уможливується якісне покращення їх організації. Різностороння спрямованість сучасного програмного забезпечення сприяє вирішенню багатьох завдань, пов'язаних не лише з плануванням і використанням ресурсного забезпечення, а й із перебігом виробничих процесів загалом (табл. 1).

Отже, програмні продукти у процесі діяльності суб'єкта господарювання є важливим напрямом підвищення прибутковості та його економічного зростання у довгостроковій перспективі. Водночас важливим завданням є питання вибору програмного продукту відповідно до потреб суб'єкта господарювання, що допоможе якісно виконувати аналіз та оцінку управлінських рішень, забезпечить внутрішній контроль інформаційних даних, зменшить навантаження на працівників (ручного введення фінансово-господарських операцій), удосконалення логістичних процесів тощо.

Інформація, отримана за допомогою сучасних комп'ютерних програм, є надзвичайно важливим елементом у процесі управління діяльністю суб'єкта господарювання, оскільки з її допомогою досягається удосконалення та розширення можливостей суб'єкта господарювання у конкурентному середовищі. Тому надана інформація для опрацювання повинна

бути достовірною та не містити помилкових елементів. Небезпечним явищем, однак, є передання конфіденційної інформації суб'єкта господарювання конкурентам, які можуть з неї скористатись. Основними інформаційними загрозами у процесі діяльності суб'єкта господарювання є:

1) умисне або необережне розголошення конфіденційної інформації щодо діяльності суб'єкта господарювання, небажане для керівництва;

2) несанкціонований доступ до інформаційної бази суб'єкта господарювання особи, яка не має права користуватись інформацією про стан діяльності та його результати.

У кожному із цих випадків негативний результат один, — розкриття перед третіми особами конфіденційної інформації щодо рівня організації та управлінської діяльності суб'єкта господарювання. У таких умовах суб'єкт господарювання — конкурент зможе вивчити слабкі сторони діяльності та вжити відповідні заходи щодо укріплення своїх позицій у конкурентному середовищі. Тому важливим і доречним у процесі формування інформаційних ресурсів є питання інформаційної безпеки, що забезпечує контроль конфіденційності

використання інформації. Найвагомішими в такому разі є питання, пов'язані з ідентифікацією варіантів і основ захисту інформації, які умовно можна розділити на три групи:

1) управлінський захист, тобто захист, що повинен передбачати регламентацію норм організаційно-виробничої діяльності відповідно до нормативно-правової бази з дотриманням правил професійної етики;

2) правовий захист, який передбачає дотримання у процесі роботи міжнародних конвенцій, договорів, актів внутрішнього законодавства держави тощо;

3) технічний (або програмний) захист, що передбачає удосконалення та контроль програмних продуктів із метою забезпечення правильності внесення і аналізу інформаційних даних щодо діяльності суб'єкта господарювання, охорона їх від несанкціонованого доступу тощо.

Отже, захист інформації — так само важливий процес, як і забезпечення її якості. У комплексі вони створюють підстави для обрання (ухвалення) ефективних управлінських рішень і допомагають визначати напрями розвитку у конкурентному середовищі. Практика захисту інформації є достатньо недосконалою,

Таблиця 1. Програми комп'ютеризації управління на суб'єктах господарювання

Назва програмного продукту	Загальна характеристика програмного продукту
<i>ERP (Enterprise Resource Planning)</i>	Здійснення управління плануванням діяльності та контролем ресурсів суб'єкта господарювання
<i>BPM (Business Process Management)</i>	Реалізація процесу управління суб'єктами господарювання, які постійно адаптуються до змін зовнішнього середовища
<i>Project Expert 6.0 Professional</i>	Аналітична програма, за результатами дослідження якої ухвалюються управлінські рішення
<i>CAD / CAM (Computer-Aided Design/Manufacturing)</i>	Управління проектуванням виробництва та його автоматизація
<i>SCM (Supply Chain Management)</i>	Моделювання логістичного управління у процесі розвитку суб'єкта господарювання за різними сценаріями
Інтелект-Сервіс	Здійснення автоматизації управління й обліку у процесі діяльності суб'єкта господарювання за різними видами галузей виробництва
<i>MRP (Material Requirements Planning)</i>	Реалізація управління матеріальними ресурсами суб'єкта господарювання відповідно до потреб
<i>MRPII (Manufacturing Resource Planning)</i>	Управління виробничими ресурсами суб'єкта господарювання
<i>PDM (Product Development Management)</i>	Управління процесом складання виробів і даними виробів суб'єкта господарювання виробничого сектору
<i>BAS</i> Комплексне управління підприємством	Управління різними напрямками діяльності суб'єкта господарювання за допомогою єдиної інформаційної системи

Джерело: авторське узагальнення.

що в результаті негативно впливає на якість управлінських рішень. Тож важливим напрямом розвитку суб'єкта господарювання повинна бути система захисту інформації, яка має охоплювати такі елементи:

- визначення загроз під час формування та передання інформації;
- вибір програмного продукту для оброблення та зберігання інформації;
- визначення способу розрахунку економічних показників і їх групування відповідно до поставлених завдань суб'єкта господарювання;
- формування раціональної послідовності у процесі організації та обробки інформації.

Висновки. Інформація, відіграючи центральну і ключову роль в обранні управлінських рішень у сучасному динамічному економічному середовищі активно трансформується разом із розвитком наукових досягнень, інформаційних технологій, змінами соціально-економічного середовища та потребами споживачів. Така трансформація набуває нового змісту та масштабів і охоплює сукупність економічних даних, документів тощо, які накопичуються протягом певного періоду. Для означення такої

інформації доцільно вживати поняття «інформаційний ресурс». Формуючи інформаційний ресурс, слід оцінювати можливості економічних витрат, підвищення якості інформації, раціонального використання трудових і технічних ресурсів тощо. Щодо усіх складових формування інформаційного забезпечення управління доцільним є використання сучасних програмних продуктів. Водночас важливим завданням є питання оптимізації їх вибору та його узгодження з потребами суб'єкта господарювання. Також ключовим питанням, на яке варто звертати увагу, є забезпечення конфіденційності та захисту інформаційної бази. Відповідно має бути організований належний управлінський, правовий і технічний захист.

У перспективі, за отриманими нами результатами, серед актуальних напрямів подальших досліджень можемо виокремити розробку методики щодо: здійснення аналізу і контролю інформації відповідно до поставленого управлінського завдання та обґрунтування вибору оптимального програмного продукту, здатного реалізувати виконання завдань з формування інформаційного забезпечення управління й оцінення рівня захисту даних.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Масленников Є.І., Побережець О.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління результатами діяльності підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2016. Т. 15, вип. 1(32). С. 35—49.
2. Лазаришина І.Д., Оренчин О.В. Джерела інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 62—65.
3. Вакун О.В. Економічна сутність обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємством. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова*. 2016. Т. 21. Вип. 1. С. 210—213.
4. Бегун С.В. Інформаційне забезпечення податкової статистики в Україні. *Економіка та держава*. 2009. № 11. С. 109—111.
5. Тертичка В.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення державної політики. *Вісник Української академії державного управління*. 2000. № 1. С. 314—325.
6. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: навч. посіб. 2-ге вид., доп., перероб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 220 с.
7. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: монографія. Львів: ЛБІ НБУ, 2004. 195 с.
8. Черноіванова Г.С. Інформаційне забезпечення в системі управління інноваційною складовою підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2018. Вип. 31. С. 58—61.
9. Новіченко Л. Організація економічного аналізу на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32, № 1. С. 199—207.
10. Олійничук О.І. Система аналізу в управлінні підприємством, спрямованому на досягнення економічної безпеки. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4156> (дата звернення: 10.07.2023).
11. Якименко-Терещенко Н.В., Кожуріна Л.С. Адаптивне управління підприємством в сучасних умовах: мета і механізм реалізації. *Молодий вчений*. 2017. № 6 (46). С. 535—538.

12. Нестеренко С.А., Мартинова Л.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління ризиками господарської діяльності підприємств зернопродуктового під комплексу. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету* (економічні науки). 2018. № 1 (36). С. 253–262.
13. Чернікова Н.М. Аналіз програмних рішень з автоматизації бізнес-процесів підприємства. *Підприємництво та інновація*. 2021. № 18. С. 57–62. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/18.10>
14. Rodriguez-Gonzalez P.T., Rico-Ramirez V., Rico-Martinez R., Diwekar U.M. Sustainability Assessment of an Integrated Economic-Ecologic-Social Model under Time-Dependent Uncertainties. *Computer Aided Chemical Engineering*. 2017. Vol. 40. P. 577–582. <https://doi.org/10.1016/B978-0-444-63965-3.50098-2>
15. Cao S., Tian D., Zhang X., Hou Y. Sustainable Development of Food Processing Enterprises in China. *Sustainability*. 2019. Vol. 11 (5). P. 1318. <https://doi.org/10.3390/su11051318>

Надійшла 29.07.2023

REFERENCES

1. Maslennikov Ye.I., Poberezhets O.V. Informatsiino-analitychne zabezpechennia systemy upravlinnia rezultatamy diialnosti pidpriemstva *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*. 2016. Vol. 15. Iss. 1 (32). P. 35-49 [in Ukrainian].
2. Lazaryshyna I.D., Orenchyn O.V. Dzherela informatsiino-analitychnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. 2012. No. 38. P. 62-65 [in Ukrainian].
3. Vakun O.V. Ekonomichna sutnist oblikovo-analitychnoho zabezpechennia systemy upravlinnia pidpriemstvom. *Visnyk ONU im. I.I. Mechnykova*. 2016. Vol. 21. Iss. 1. P. 210-213 [in Ukrainian].
4. Behun S.V. Informatsiine zabezpechennia podatkovoi statystyky v Ukraini. *Ekonomika ta derzhava*. 2009. No. 11. P. 109-111 [in Ukrainian].
5. Tertychka V.V. Informatsiino-analitychne zabezpechennia derzhavnoi polityky. *Visnyk Ukrainiskoi akademii derzhavnoho upravlinnia*. 2000. No. 1. P. 314-325 [in Ukrainian].
6. Illiashenko S.M. Ekonomichniy ryzyk: navch. posib. 2-he vyd., dop., pererob. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2004. 220 p. [in Ukrainian].
7. Reverchuk N.I. Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemnytskykh struktur: monohrafiia. Lviv: LBI NBU, 2004. 195 p. [in Ukrainian].
8. Chernovanova H.S. Informatsiine zabezpechennia v systemi upravlinnia innovatsiinoiu skladovoiu pidpriemstv. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*. 2018. Iss. 31. P. 58-61 [in Ukrainian].
9. Novichenko L. Orhanizatsiia ekonomichnoho analizu na pidpriemstvi. *Ekonomichniy analiz*. 2022. Vol. 32. No. 1. P. 199-207 [in Ukrainian].
10. Oliinychuk O.I. Systema analizu v upravlinni pidpriemstvom, spriamovanomu na dosiahnennia ekonomichnoi bezpeky. *Efektivna ekonomika*. 2015. No. 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4156> [in Ukrainian].
11. Yakymenko-Tereshchenko N.V., Kozhurina L.S. Adaptivne upravlinnia pidpriemstvom v suchasnykh umovakh: meta i mekhanizm realizatsii. *Molodyi vchenyi*. 2017. No. 6 (46). P. 535-538 [in Ukrainian].
12. Nesterenko S.A., Martynova L.V. Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia ryzykamy hospodarskoi diialnosti pidpriemstv zernoproduktovoho pid kompleksu. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky)*. 2018. No. 1 (36). P. 253-262 [in Ukrainian].
13. Chernikova N.M. Analiz prohramnykh rishen z avtomatyzatsii biznes-protsesiv pidpriemstva. *Pidpriemnytstvo ta innovatsiia*. 2021. No. 18. P. 57-62. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/18.10> [in Ukrainian].
14. Rodriguez-Gonzalez P.T., Rico-Ramirez V., Rico-Martinez R., Diwekar U.M. Sustainability Assessment of an Integrated Economic-Ecologic-Social Model under Time-Dependent Uncertainties. *Computer Aided Chemical Engineering*. 2017. Vol. 40. P. 577-582. <https://doi.org/10.1016/B978-0-444-63965-3.50098-2>
15. Cao S., Tian D., Zhang X., Hou Y. Sustainable Development of Food Processing Enterprises in China. *Sustainability*. 2019. Vol. 11 (5). P. 1318. <https://doi.org/10.3390/su11051318>

Received 29.07.2023

N.M. Khorunzhak

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7434-5456

T.R. Portovaras

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine
orcid.org/0000-0002-2939-5101

I.R. Lukanovska

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine
orcid.org/0000-0001-5591-6487

SYNERGISM OF INFORMATION FROM ANALYSIS, CONTROL AND AUDIT FOR QUALITY MANAGEMENT OF ECONOMIC ENTITY ACTIVITIES

The article highlights the current issues of formation and use of information to ensure effective management of the economic entity. The components of management information support are substantiated. The interrelationship of the information resource, management information support and management information (including result-outcome) is argued, and the order of information data formation according to the proposed structural-logical scheme is systematized. The ways and possibilities of the most optimal implementation of the process of forming information data at the economic entity level according to their types have been identified. This will allow effective and timely processing of information from the internal and external environment in accordance with information needs. It was established that the main elements of ensuring the quality of analytical information are the stages of its analysis in accordance with the task and control over the process of such assessment. The content of the stages of the analysis, its sources and main elements, as well as control over the process of formation and methods of information analysis are substantiated. It is confirmed that the accounting and analytical system of the economic entity in instability should act as the basis for the analysis, control and audit of its activity. This makes it possible to make the most effective management decisions in the short and long term. It is proposed to consider the audit as an element of control over the implementation of management decisions, which enables the improvement of the processes taking place at the economic entity and ensures better efficiency of the flow of all its processes. Attention is focused on the relevance of the introduction of information technologies for analysis and audit. Popular software products and their capabilities in management issues were analysed, the main information threats associated with the use of IT were identified. The components of information protection, which are proposed to be grouped into three groups (managerial, legal and technical protection), are identified, their content and meaning are identified. The imperfection of information protection at modern economic entities is confirmed and it is proposed to include in this system such elements as the identification of threats in the formation and transmission of information, the selection of a software product, determining the method of calculating economic indicators and their grouping, forming a rational sequence in the process of organizing and processing information. This will make it possible to outline the boundaries of information security and control the confidentiality of information use.

Keywords: analysis, management, information data, information need, information support, software product, information protection.